

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

A Debreceni Protestáns Lap
könyvnyomdája Debrecen,
Nyomtató-utca 9. sz. A hova a
lap szétküldésére vonatkozó fel-
szólamlások küldendők. Minden-
nemű nyomdai munkákat felvál-
lalunk és jutányos áron végezzük.

Megjelen hetenként egyszer szombaton, másfél iven.
Előfizetési ár: egész évre 12 korona, félévre 6 korona.

Hirdetések jutányos áron közöltetnek.

Egyes szám ára 30 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Nyomtató-utca 9. sz.
A hova a lap szellemi és anyagi
ügyeire vonatkozó összes közle-
mények, kéziratok, előfizetési
és hirdetési díjak küldendők.

Vasárnap.

Megint egy szép ünnepre keltünk!
A fényes nap ragyog felettünk,
Csend mindenütt. A merre látunk:
Derült szint öltött szép világunk — —
Az Urnak napja ez!

Oly biztató az ég azúrja:
Szived gondját csak bizd az Urra;
Az élet tengerén ha szenvedsz:
Bizton találsz sebedre enyhet
Az Úr tekintetén . . .

Elült a zaj, megszűnt a munka . . .
Ne nézzünk másra csak magunkra,
Buzgóság lángja éledezzen
Az áhitatra kész kebelben
Ez ünnep reggelén!

Bűnös ha vagy: ne rejtsd el orcád
S az Ur irgalma száll le hozzád;
Igaz bánat legyen vezéred,
Ámit remélsz, vársz: azt eléred, —
Áldozd fel szivedet!

Dolgos kezed kulcsold imára,
Örül az ég, hited ha látja;
Keresd az Istent, feltalálod,
Valóra válik édes álmod
„Csak higgy, remélj, szeress!”

NAGY KÁROLY.

Az Urnap.

A pápai egyház egyént, társadalmat és államot lenyűgöző, kívül pompázó és parancsoló, belül kényszerítő és miszticus jellege ez ünnepben domborodik ki leginkább. Az Urnapja a katekizokhen kath. ünnep, melynek kreálását az első komolyabb ellenzék kiirtása sugalmazta s mely a nem kath. egyházak elleni tüntető és támadó jellegét állandóan megtartotta.

E naphoz vannak kötve nekünk is a legkellemetlenebb emlékeink. Nem csoda, ha napjainkban, midőn a vallásüldözések megújulásával félünk, bizonyos aggodalmak szállják meg a lelkünket és a letűnt szomorú középkorra gondolunk, a mikor az állam rabszolgája volt a kath. egyháznak és a más vallásuak mágiyára hurcolója, égetője, saccoltatója. Az Urnap a kath. egyház viláгурalmi igényeinek ünnepe. Nekünk fájdalmas visszaemlékezések napja.

Arra kényszerítették hiveinket, hogy részt vegyenek ez ünnepen, mely bizonyos mértékben megalázásunkra használtatott ki. A protestánsok nem dolgozhattak más kath. ünnepen se, de e napon még a legszükségesebb munkától is tartózkodniok kellett. Mint a céhek tagjai az ünnepélyes felvonulásokban részt tartoztak venni. Mint városi és állami hivatalnokok a rendezésből se maradhattak ki. A legdurvább vallási szenvedélyek, a türelmetlenség e napon nyilatkoztak meg leginkább, a mely napon a prot. vallásu katonák ma is kivezényeltetnek, a szédítő napon sorfalat állanak, üdv lövéseket tesznek s a teljes katonai pompa kifejtésével az ünnep, állam és felekezeti ellenes célját szolgálják és emelik.

Ez az alkalom az, a midőn a kath. egyház nem marad meg fényes templomaiban és azok kerítése mögött, hanem ostentative ki megy az utcákra, megszállja a köztereket, megakasztja a forgalmat és a maga szédítő pompájával, mindenek felé emelt hatalmának jelképes kiábrázolásával, a tömeg vallási fanatizmusának felizgatasával mint kétségtelen uralkodó lép fel és tartja diadal menetét.

Ez a felvonulás, ez a kifejtett pompa első sorban az állam ellen irányul és az egyház hatalmának magasabb voltát demonstrálja. Van ennek kifejezett politikai jellege is és a midőn az állam, a megye, a város tisztviselői, a társadalom előkelői e menetben részt vesznek, nem csak hitőknek jámborságáról, hanem arról is

bizonyosságot tesznek, hogy az egyház fensőségét, viláгурalmi igényeit ők magok is elismerik.

A kath. egyház pedig az elsőséghez és a viláгурalmi törekvésekhez való igényeiről ma sem mondott le s a harc e tekintetben változott formában folyik tovább.

Sehol sem veszedelmesebb ez az államra nézve mint nálunk, hol az állam még nincs eléggé konszolidálódva, s a hol a széthuzó törekvések erősen érezhetők.

Nálunk ez az utcai demonstráció nem egy régi fentartott szokás, egy festői dekoratív felvonulás és szórakoztató pompa, hanem az állammal sokszor szembekerülő egyház hatalmi követeléseinek bejelentése, erősítése és érvényesítése.

Éppen ezért megfoghatatlan, hogy az állam, a kormány, a képviselőház tagjai az ünnep rendezésénél, annak fénye emelésénél szerepet vállalnak és annak rendezésében segédkeznek.

Ezzel nemcsak megsértenek bennünket nem r. katolikusokat, hanem az állam érdekei ellen is tesznek és az egyéni szabadságot is bilincsekbe verik.

Nincs semmi szavunk az ellen a mit az ünnep kijelent. A Krisztus testének átváltozását nem hisszük, de nem is bánjuk többé ha azt kath. testvéreink hiszik.

Még a körmenet ellen sincs kifogásunk, ha nem a közterek igénybevitelével történik.

Az állami assistentia igénybevitelével, a kormány kirendelése, a hatóságoknak ez ünnepbe való bevonása és a képviselő házban kifejtett újabb gyakorlat ellen azonban tiltakoznunk kell.

E tiltakozást első sorban mi a prot. és nem kath. vallásu országgyűlési képviselőktől várjuk és követeljük. Alkalmas formában és nem provokáló hangon kell ott az ország színe előtt kijelenteniök, hogy az urnapi körmenet s azzal összekötött ünnepek nohaleghübb kifejezői a kath. egyház aggresszív kényszerítő, imperatívparancsoló, dekrativ festői érzékekre apelláló misztikus jellegének, nem alkalmasak arra, hogy a társadalmi és felekezeti békét szolgálják, hogy az államot az egység és megszilárdulás felé való törekvésében elősegítsék s ez ünnepbe való belekényszerítés ellenkezik az egyéni szabadság jogos követelményével, mely több pontokon sérelmet szenved.

Azt kell kérnünk azért, hogy ez ünnep legyen valóságos egyházi ünnep és csak tiszta kath. helyen vitessék ki az utcákra, másutt csak a templom kerítésein belül ülessék és minden olyan jelenség, mely az egyház hatalmi igényét

nyeinek kidomborítására, a vallásos egyenlőség felekezeti béke megbontására szolgál, gondosan mellőztessék. Szünjék meg első sorban az állam, a katonaság, a tisztviselők közvetett vagy közvetlen kirendelése és az a botránys dolog, hogy ez ünnepet a miniszter rendezze és jelentse be. Nálunk e szó miniszter legalább még nem azt tette eddig, hogy minisztráns.

dr. Ferenczy Gyula.

A karmeliták segélyezése. — A népoktatás ingyenessé tétele.

Valóban megdöbbentő az a sietség melylyel a klerikalizmus hívei, Róma lakásai, akár bigottságból, akár utilitárius szempontból Magyarországot Spanyolország sorsára igyekeznek juttatni.

Kétségbe kell vonnunk ezeknél, nemcsak a hazafiságot, a felvilágosodottságot, hanem még azt is, hogy ismernék a világtörténelem eseményeit és letudnák azokból vonni a következményeket.

Nem irigység, de nem is gyűlölség vezetí tollamat, hanem egyedül Magyarország jövője feletti aggodalom, mert látván látom, hogy lépésről-lépésre haladunk a papi uralom felé s ugyanolyan mértékben látom rombadőlni mindazt, mit az utolsó évszázadokban Magyarországon államférfiaink a nemzetben megnyilatkozó tetterőre támaszkodva építettek, melyek bennünket a modern kultur népek sorába emeltek.

Bámulattal adózom mindenkor József császárnak és teljesen osztom azon mondásának igazságát, hogy: „Többet ér nekem az a tanító ki pénteken is hust eszik, de dolgozik, mint az a barát ki csak böjtöl és imádkozik, de semmit sem dolgozik.

Most pedig mikor mindinkább hangosabban hallatszik a követelés, hogy „kinek-kinek munkája szerint“ igen sokan vannak az eltartottak, kik semmit sem dolgoznak.

Ám adjanak az állam pénzéből azoknak a szerzeteseknek, kik akár a kultura, akár a humanitárius intézmények terén tett szolgálataikkal azt megérdemlik, nem irigyeljük legfeljebb azt érezzük, a mit a mostoha gyermek érez, mikor látja testvéreinek dédelgetését és magának a mellőzését.

Nem is felekezeti szempontból ítéljük meg ezt, hanem tisztán hazafias szempontból, csak elismeréssel szólhatunk a tanítórendeknek a kultura terén szerzett érdeméről annál is inkább

mert eleddig hazafiságukhoz semmi kétség sem fért.

De méltán tölthet el aggodalommal vallás-különbség nélkül minden magyar embert, mikor látja, hogy az adózó polgárok filléreit olyanok kapják, kik erre semmi néven nevezendő téren téren és munkával nemcsak semmi érdemet nem szereztek, hanem multjok, jelenök és neveltetési körülményeiknél fogva is a magyar társadalomban gyökeret nem verhettek.

A karmelita rend tagjai contemplatív életet élnek, azaz sem tanítással sem pedig ápolással nem foglalkoznak.

Lehetetlenség, hogy egyenesen ki ne hívják mindazoknak a méltó haragját, kik a munkát az ország minden polgárára nézve kötelezőnek mondják és tartják.

Az a fa melyen sok élődi van az elpusztul. Például lehet felhozni e tekintetben hajdan Európa legfélelmesebb hatalmasságát Spanyolországot. Az élősdiék nagy száma és a munkának valóságos gyűlölete, vakhit és butaság hihetetlen kis idő alatt tönkre tették.

Vannak még a katolikus egyháznak más szegény papjai, kik a hívek lelki ápolásával foglalkoznak, tehát munkát végeznek, ezek is távol vannak attól, hogy teljesen gond nélkül éljenek, nem úgy mint a karmeliták, kiknek a napi misén kívül legfeljebb az adhat gondot, hogy mi lesz ebédre vagy vacsorára, no meg más is.

Ez a rend teljesen idegen a magyar társadalomra, idegenben van papnevelő kolostoruk.

Magyar fiu ritkán lép e rendbe. Annak idején — a millenniumkor — mikor Budapesten tartózkodtam egyedül a házfőnök tudott magyarul, a többi nem.

Kell-e nekünk több osztrák pláne saját házunkban, kik idegen szemekkel nézik a magyar kulturát s annak előbbvitelére nemcsak hogy nem tesznek, de nem is tehetnek semmit sem?

De mégis mik lehetnek azok a nagy érdekek, hogy most a fentartott s a közoktatásügy céljait szolgáló 50,000 k.-ból 20,000 k.-t. nekik ad a kultuszminiszter?

Először is ők az arisztokrata hölgyek büncinnek letéteményesei.

Elképzelhetjük hogy nagy demokrataságunk mellett minő befolyásuk van az arisztokratákra.

Ez maga is elegendő ok. A másik, hogy ez a rend az, mely a legtöbb péterfillért szállítja Rómába.

Misem természetesebb, hogy ezt nekünk kell megjutalmazni.

Ez pedig annál megdöbbentőbb, mert tud-

nunk kell, hogy ennek a rendnek van a legtöbb mise alapítványa és ugyancsak ez a rend évenként százazreket küld a külföldi szomorubb helyzetben levő testvéreknek misepénzül, mert ugyancsak a legtöbb misepénzt kapják.

Egy szóval, ezek mind olyan körülmények, melyek melyek, szükségessé teszik a rend segítését.

* * *

Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter kijelentette, hogy a népoktatást ingyenessé fogja tenni, de egyszersmind nem államivá.

Hogy ez a javaslat keresztül ne menjen sőt még a plenum elé se kerüljön a protestántizmusnak mindent el kellett volna követni.

Ha ez törvényerőre emelkedik a protestántizmus fő élet ütere el van metszve.

Első pilanatra nem látszik veszedelmesnek, a veszedelem csak akkor tűnik elő, ha gondolkozunk rajta.

Már most mindig sürűbben fordul elő az eset, hogy a protestáns iskolák fentartói azoknak államosításáért folyamodnak, ok a szegénység és csak ritkán a könnyelműség.

A római egyház dús gazdag, erőforrásai úgy szólván kimeríthetetlenek ők képesek is elget tenni a törvénynek t. i. hogy ingyen tanítanak. Ezt azonban mi nem tehetjük meg, mert szegények vagyunk. Mi történik tehát ott hol, mondjuk állami iskola van?

Ott üresen marad a protestáns iskola, mert a népünk azt tartja, jobb ha ingyen megtanul irni, olvasni és számolni, mintha fizetni kellene érte.

Hiszem, hogy abban pedig senkisémet kételkedik, hogy az állami iskolákba csak jó érzelmű katolikus tanítók fognak tanítani.

Mi történik pedig ott, hol katolikus és protestáns iskolák vannak? Ugyanaz mint feljebb, avval a különbséggel, hogy mikor már megszűnt a protestáns concurens iskola, kezdetét veszi a gyermekek katolikus szellemben való nevelése. Először csak keresztvetés, majd térdeplés és ezt követi fokozatosan a többi.

Ha nem tetszik a szülőnek a katholizálás, legfeljebb kiveszi gyermekét s akkor marad analfabeta.

Jó előre készüljünk tehát, mert a meglepetések vereségünket jelentik.

Kelemen Ferencz.

Kongruaszétküldés a postatakarékpénztár útján.

Az egyházkerületi pénztári hivatal, e lapok f. évi 4-ik számában, feleletül azoknak, akik amiatt türelmetlenkedtek, hogy a kongruát óhajításuk szerinti időben meg nem kapták, egy kis felvilágosítást tett közé. Ebben, a többek között ezeket mondja: „A közel 400 kongruás egyház tételeit, a gyámintézeti levonások s azoknak külön expedialása, közel 600-ra emelik. Tessék végig nézni az elégedetlenkedőknek, hogy mit tesz 10—12 nap alatt 600 utalványt expedialni, a nyugták szövegét, összegét, bélyegét megvizsgálni, a tételeket egyenként számlakönyvezni, a postára a tömeges feladást két külön kimutatásban feldolgozni, 60—70 k. értékű postabélyeget felragasztani, hiszen a postahivatal csak a felvételtől is irtózik, mikor a kongruaküldés ideje eljelen és nem ok nélkül.”

Alig hiszem, hogy e sorok az illetők előtt, teljes méltánylásra ne találtak volna. Mert hiszen éppen pénztári dolgokban, az ilyen lázas tevékenységet igénylő munka, nemesak végtelenül fárasztó, hanem nagy felelősséggel is jár. S pénzt számolgatni, kifizetni, felzaklatott, kifáradt lélekkel, azzal a tudattal, hogy minden tévedés saját zsebére megy, csak az tudja, hogy milyen gyötrelmes munka, aki azt megpróbálta. S az is kétségtelen, hogy a pénzsámolás nemesak legidegizgatóbb, hanem legnagyobb idő rabló munka is, mert hiszen a felelősség tudatában nagy gonddal kell teljesíteni.

Megvallom: nem ismerem az egyházkerületi pénztár belső ügykezelését. De az kétségtelen, hogy mikor egy napi elküldésre 30—40 drb. utalvány elkészül, akkor kénytelen a pénztárnok ezt először jegyzékbe venni s megállapítani a postára küldendő összeget. Ezután kiszámolja magának a szükséges pénzt, a pénzszekrényből. Ez megtörténvén, átszámolja azt annak az egyének, aki a postára viszi. Az talán ismét megszámlolja azt, mielőtt zsebébe teszi. Hiszen kénytelen is vele, mert ha átvette, felelős érte.

S akkor bizonyonnyal nagy gondosan elcsomagolja, ahogy tömeg pénzzel bálni kell. Majd órahoszákat vár a postán, míg arra kerül a sor, hogy a felelősségtől ő is szabadulhasson s átszámolhassa a pénzt. Ekkor ismét át kell számolnia a pénztárnoknak, hogy megvan-e minden utalványról a feladó vevény? Helyesen vannak-e kiállítva. A lázas munkában nem tévedt-e a postahivatal? Vagy helyesen járt-e el a küldőnc?

Szerény véleményem szerint ez a munka egyszerűsíthető, a postatakarékpénztár útján nyitasson egy cheque-számlát az e. ker. pénztár, a postatakarékpénztárnál. S amint az adóhivataltól felveszi a kongrua pénzt, egy 2 filléres befizetési lappal, az egész összeget adja át a postának, hogy a postatakarékpénztárnál írják javára. (Esetleg egyenesen az adóhivatallal

fizettesse be a postára.) S így megkönnyebbülten, egyetlen lapocsskával megy haza az eljáró egyén. Ezt az „Elismervényt“ mint egy bankjegyet, beteszi a pénztárnok a szekrényébe. Értékét pedig nyugodtan elkönyveli.

S e kongruapénzt nem kell többet számolnia. Annak legtartósabb gondjától megszabadult. Egyszerűen kiállítja a cheque-ket a szükséges összegekről s ráírja, hogy hova s kinek fizesse a postatakarékpénztár s a készen levő cheque-ket beteszi egy levélborítékba s küldi a postára. Ez egy levéltől a posta sem fog megijedni, a pénztárnok sem fog a feladás miatt aggódni, a küldőncnek sem kell a postán órákat eltölteni s remegnie, míg a nagy összeg pénzt át nem számolja. A cheque-ek kiállítása egy tollvonással sem igényel több munkát, mint a postautalványok kiállítása. Elmarad a gyötrelmes pénzsámolás s harmadnapra, az ország bármely részében éppenugy fizeti a posta a kongruát, mintha postautalvánnyal ment volna. Nem kell egy fillér ára bélyeget sem felragasztani, nem kell a pénzolvasás, vagy elveszés miatt aggódni. Nem származhatik semmi kár, sem a pénztárnokra, sem a pénztárra. Ha elvesz esetleg a cheque, mindössze 4 fillér a kár darabonként. De a postatakarékpénztár annak értékét csak ott s annak a kezéhez fizeti, akinek utalványozva van. Ezért a postatakarékpénztárt terheli a felelőség.

A postatakarékpénztárnál cheque-számlát, bárkinek készséggel nyitnak. Az e célra szükséges nyomtatvány ugyiszintén a cheque és clearingforgalmat részletesen ismertető füzet, bármely postahivatalnál díjtalanul kapható.

A számlatulajdonos levelezése a postatakarékpénztárral teljesen bérmentes; még az ajánlott levelek is bérmentesek. Pénzbe kerülnek a befizetési lapok és cheque-ek. 1 drb. befizetési lap 2 fillér, 1 drb. cheque 4 fillér. Ezeket első ízben a felvételi kérvényben, később, amint annak szüksége elő áll, saját céljának megfelelő mennyiségben rendeli meg a számlatulajdonos.

A befizetési lapok utján történnek a számlára a befizetések. Ezekkel küldi a pénzt számlájára ugy a számlatulajdonos, mint mindazok, akiket saját érdekében, ilyen befizetési lapokkal ellát. A cheque-ek utján pedig történnek a kifizetések. Természetesen, bármely számla terhére, csakis a számlatulajdonos, illetve annak erre felhatalmazott megbízottja utalványozhat ki pénzt, azon értékig, amennyi felett a számlán rendelkezik. Be azonban korlátlanul fizethet bárki a számlára.

A postatakarékpénztár, minden egyes befizetésről, vagy kifizetésről a számlatulajdonost számlakivonaton azonnal értesíti; értesíti arról is, hogy hol és kifizetett be valamely összeget. Egy egyszerű levél, ezrek befizetéséről hozhat értesítést, az ország legkülönbözőbb pontjairól s a pénztárnok nyugodtan elkönyveli, anél-

kül, hogy egy fillért látna, vagy annak a postáról elhozatalával, vagy számolgtatásával, pénzszekrényben való rendben tartásával vesződne. A számlakivonat, öt igazoló bankjegy, mindenki másnak, értéktelen papirdarab. S a következő posta már viheti, a kifizetésre vonatkozó cheque-ket; s így ismét ezeket mozdíthat meg a pénzkezelő, anélkül, hogy egy fillérhez nyulna. S a postatakarékpénztár minden érkező tételt, azonnal elintézi. Erre teljes biztonsággal lehet számítani.

Már az előadottak miatt is végtelen előnye van a postatakarékpénztárnak egy olyan pénztárra, mint az egyházkerületi és főiskolai pénztár, amelynek kétségtelenül nagyon sűrű érintkezése van a postával. Egyik posta hozza, másik viszi a pénzt. Hiszen egy kinos nyűg lehet a napi postai pénzek átvétele s küldözése számolgtatása is. S ime a postatakarékpénztár, ha ott cheque-számlát nyittat, teljesen felmenti ez alól.

De nemcsak előnyös, hanem gazdaságos is, az ez uton való pénzküldözés. Igaz, hogy a postatakarékpénztár 100 kor. (Egyszáz korona) állandó törzsbetétet kíván a számlatulajdonostól, amelynek mindig érintetlenül kell maradnia. S ezután csak 2 százalékos kamamatot fizet. Ugyanennyit fizet, minden legalább 15 napig ott levő pénz után. Azonban bármily összegű pénz, bárhol fizettetik be, a számlatulajdonos javára ez csak 6 fillérbe kerül. Minden egyes könyvelési tételnél, tekintet nélkül az összegre, akár befizetés, akár kifizetés kezelési díj címén 4 fillért számít fel a postatakarékpénztár. Ehez jön a befizetési lap ára 2 fillér. Ennyi a befizetésnél az összes költség. A kifizetésnél pedig egy felhasznált cheque ára 4 fillér, levelezési díj szintén 4 fillér s e 8 filléren kívül még minden 6000 koronát meg nem haladó tételnél, kezelési jutalék fejében $\frac{1}{4}$ ezrelék (1000 korona után 25 fillér) 6000 koronán felüli részösszeg után pedig $\frac{1}{8}$ ezrelék (1000 korona után 12.5 fill.) számítatik. Egy 2000 korona utalvány kifizetése tehát, a postatakarékpénztár utján a következő költségbe kerül: cheque 4 fill, kezelési díj 4 fill, kezelési jutalék 5 fillér, összesen 13 fillér, postautalvánnyal pedig 42 fillér. Postautalványon 1000 k. elküldése belekerül 102 fillérbe, postatakarékpénztári uton pedig 33 fillérbe. Ez a költség azonban, csakis azon esetben ennyi, ha a postatakarékpénztárnak, készpénzben ki kell fizetni az utalványozott összeget.

Van a postatakarékpénztárnál más fizetési mód is, ez a clearing, amidőn a számlatulajdonos aként utalványoz, hogy az általa kiegyenlítendő összeget nem készpénzben fizesse ki a postatakarékpénztár, hanem egy másik számlatulajdonosnak iratja át a számlájára. Ekkor már a postatakarékpénztár sem mozdit meg egy fillért sem s pár toll vonással két fél között mégis ezeket egyenlit ki. P. o. valamely esperesi hivatalhoz, amelynek szintén van cheque számlája, az egyházkerü-

leti pénztárnak, vagy viszont tizezer koronát kell befizetni. Miután az illető esperesi hivatalnak ezt a pénzt különböző helyekre szét kell osztania, küldenie, hanem helyette a postatakarékpénztár veszi át s megőrzi, amíg arra kerül a sor, hogy a pénzt az illetőknek kifizethesse. Ha már a clearing utján történik a fizetés, tehát csak átírással, „jövairással” s nem készpénzzel, akkor az $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{3}$ ezertöli kezelési jutalék eszik s a 10.000 korona kifizetése csak 8 fillérbe kerül; igaz, ugyanennyibe kerül 10 korona kifizetése. De a postatalvány legkisebb díja 12 fill.

Veleményem szerint a clearing utján való átutalás kényelmes és olcsó volna a pénzgondozással járó kellemetlenségek elhárítása, kívánatosná teszi, hogy az esperesi hivatalok s egyházmegyei pénztárak, mind belépjenek, mint számlatulajdonosok a postatakarékpénztárba. Sőt, amennyiben a püspöki hivatalok is rá vannak utalva, hogy az esperesi hivatalokhoz, vagy egyes egyéneknek, egyházaknak esetleg pénzt küldjenek, mindnyajunkra nevezve csak előnnyel járna, a postatakarékpénztári cheque számla. Csak gondjuk, felelőségük kevesbesbednék azzal. A pénzt a vasszekrény helyett megőrzi a cheque könyv, illetve a postatakarékpénztár; nyilvántartja a cheque szelvénye s a számlakivonat. Nagyobb küldeményeknél nem kell penzes levelet csomagolnia s megszűnnek az esetleges téves csomagolásból eredő reklamációk. Nem okoz kellemetlenséget s gondot a postára való penzküldözés s a postán érkező pénzeket nem kell átvenni, hanem egyenesen beutalhatók a cheque számlára.

A m. kir. postatakarékpénztár 1886-ban kezdte meg működését az 1885. évi XX. törvények alapján. Eleinte csupán a takarékbetétek gyűjtésére szorítkozott, modot kívánván nyújtani a leggyengébb keznek is, a takarékosagra, tőkegyűjtésre. Az 1889. évi 34. t.-c. azonban felbatalmazta a postatakarékpénztárt a cheque üzlet bevezetésére is. S fennállása 5-ik évében, a folyvást növekedő de csak 11 millió koronát tevő 1889. évi forgalom, a cheque-üzlet megindítása folytán, 267 millió koronára emelkedett, az 1906-ik évben pedig, tenat rövid 20 év alatt 5,455.020.345 koronára szökött fel az évi forgalom, ami bizony már szédítő szám. E számok bepillantást engednek, a m. kir. postatakarékpénztár nagyarányú fejlődésére. E nagyarányú fejlődés forgalmi emelkedés oka pedig éppen az általam vázolt körülmény, hogy mint pénzközvetítő végtelen nagy szolgáltatásokat tesz. Különböző betétállománya is versenyez, a régi erős intézeteivel. 1906. végén ugyanis a takarékpénztárban 78.639,373 korona, a cheque-üzletben 69,292.106 korona összesen tehát 147, 931,479 k. volt a betétállomány, pedig a takarékpénztárban csak 3 százalék, a cheque-üzletben 2 százalék a kamat.

Én azonban nem azon célból ajánlom az e. ker.

pénztárnak a postatakarékpénztárt, hogy pénzeit itt gyümölcsösztesse, hanem hogy mint legmegbízhatóbb s legolcsóbb, legalkalmazkodóbb pénzbeszedőt s pénzkifizetőt használja fel. Különböző egy olyan pénztárnál az sem megvetendő kamatnyereség, amit a postatakarékpénztár esetleg nyújt, azok után a pénzek után, amik gyümölcsözőleg a takarékpénztárban elhelyezhetők nem lévén, a pénztár kasszájában állva csak a gondozás kellemetlenségeit növelik. Ugyanaz az eset forog fenn, az esperesi hivatalok által kezelt segély s egyéb pénzekre nézve is.

Évekkel ezelőtt én is voltam pénztárnok. Midőn 1896-ban megtszított az egyházmegye, a lelkészi özvegy árva gyámpénztár kezelésével, legelső dolgom volt a postatakarékpénztár cheque- és clearing forgalmába belépni, a pénztárral. S leírni is alig tudom azt a végtelen sok segédelmet, a mit a mit a postatakarékpénztár cheque-számlájának felhasználása velem okozott, a 80—90 ezer koronát tevő évi forgalom lebonyolításában. Posta helyben nem volt, s egy vagyontalan bizony nem valami példás életü gyalog küldőnc hordta a postát, a 6 km. távolra levő szomszéd községbe. (Sőt ma is olyan helyen van a pénztár, ahol nincs helyben posta.) Bizony nagy nyugalom volt, hogy nem kellett ezzel az emberrel pénzt küldőznöm, vagy hozatnom; nagy nyugalom volt, hogy nem kellett pénzt számolgatnom, hogy megvan-e a vasszekrényben? s nem kellett lótni-futni, egy nagyobb bankjegy felváltása miatt, ami ilyen kis faluban szintén nem könnyű, sőt a legtöbb esetben lehetetlen dolog. Elintézte mindezeket simán, gyorsan, gondosan a postatakarékpénztár. Ily uton kapták az özvegyek segélypénzeiket, a kölcsönkérők kölcsöneiket. Ily uton egyenlített ki a beszédett Orsz. közalapi, Orsz. gyámintézeti, M. Prot. Irodalmi társasági járulékokat. Ily uton fizették be az adósok, kamat és tőketartozásaikat az egyházak, lelkészek járulékaikat. Elláttam őket befizetési lapokkal s minden egyes befizetési lap felhasználásáért 10 fillért vontam le a befizetett összegből. A kifizetéseknél pedig levontam az utalványok portó díját. S ez a kezelési rendszer, özvegy árva gyámpénztárnoknál ma is életben van, tehát immár 12-ik éve, a mi a rendszer jóságát, helyességét, kétségtelenül igazolja. Sőt egyházunknak is van cheque számlája a postatakarékpénztárnál. S ennek is sok jószolgálatot tett az.

Igen örvendének, ha az itt elmondottakkal, egyházi közdolgozóinknak hasznára lehetnek.

Vas Mihály.

KÖZÉLETÜNK.

Választási mozgalmak.

I.

Hajduhadház, 1908. jun. 17.

Nagytiszteletű Szerkesztő ur.

Becses lapja közelebbi junius 13-án megjelent számában „Választási mozgalmak” cím alatt a püspök választási mozgalmakról írván: a kerületi tanítóságot úgy tünteti fel, mint amely hivatalos szervezeteinek kereteit s tekintélyét felhasználva s magát a közösségből kiszakítva külön szervezkedéssel küzd a jelöltek egyike nt. Dr. Baltazár Dezső ur mellett.

Az igazság és a dolgok tiszta világitásba helyezése érdekében tisztelettel kérem: méltóztassék e közleményre vonatkozó alábbi soraimnak b. lapjában helyet adni.

Nem felel meg a valóságnak s teljesen téves értesüléssel alapulhat a közvéleménynek az a része, hogy a tanítóság Dr. Baltazár Dezső érdekében testületileg szervezkedik, már a temetés napján összegyűlt jelöltet állított (előbb, mint a kerületi értekezlet megtörtént.)

Boldogult püspökünk temetése alkalmával a temetés előtt is, alatt is, utána is a temetésen nagyobb számmal jelenlevő tanítók közül találkoztunk öten, hatvan különböző helyeken s nem mindig ugyanazon egyének, azonban mindig nyilvános, nem zárt területen, de ez a találkozás a püspökválasztást illetően sem előkészítve nem volt, sem nem azzal a céllal történt, hogy a tanítóság jelöltet állítson s annak támogatására testületileg szervezkedjék.

Nagyon természetes, hogy a tisztán magán érintkezés során mint homloktérben álló kérdés szóba jött a püspökválasztás kérdése is. S gondolom abban sem találhat — bizonyos elfogultság nélkül — senki megérteni valót, ha a tanítóság rokonszenve Dr. Baltazár Dezső felé, a magyar protestáns közéletnek és ref. lelkesítésnek eme nagy kvalitású, emelkedett, liberális gondolkodású s bámulatosan munkás tagja felé irányult.

De — ismétlem — a tanítóság nem jelölt püspököt sem őt, sem mást. Ez megcáfolhatatlan tény.

Dr. Baltazár Dezsőt jelölte az Alsószabolcs-hajduvidéki ref. egyházmegye irányító vezérfiainak többsége, a mint azt nt. Kiss Ferencz püspökladányi lelkész ur a kerületi fogadónok ur. Gróf Degenfeld ő méltósága által összehívott értekezleten bejelentette.

Másik megjegyzésem közlemény azon részére vonatkozik, mely szerint Dobó a református tanítók or-

szágos egyesületének közleményében osztogatja utasításait.

Ez nagyon könnyen arra a véleményre adhat okot, mintha az Országos egyesület a maga egész erkölcsi sulyával, befolyásával hivatalosan foglalna állást Dr. Baltazár Dezső mellett, a mi — elismerem — az adott helyzetben, a mikor több nagyérdemű, kiválóan tiszteletreméltó jelölt mellett oszlik meg a kerület közvéleménye, kifogásolható volna.

A tiszta tény ez: Az országos egyesület hivatalos közlönyét — sajnos! — Dobó S. teljesen a maga erején tartja fenn, annak fenntartásához az országos egyesület egyetlen fillérrel sem járul. S így nem köthetett, nem is kötött ki szerkesztésének irányítására semmiféle hivatalos ingerentiát. Ennélfogva az abban megjelent cikkekért még csak erkölcsi obligóban sem, nem hogy hivatalos obligóban állana.

Ezek ismeretével azt hiszem be méltóztatik látni nagytiszteletű szerkesztő ur, hogy a szóban forgó közlemény nem nyugszik a tiszta igazság fundamentumán, mikor a kerületi tanítóságot úgy tünteti fel — a sokfelé való pártok közös ellenszenvének célpontjaul — mint a mely ez alkalommal minden más alkotó elemekkel szemben maga akarna püspököt választani a kerületnek.

Mindössze talán — mint egy szerény alkotó elem — meggyőződésének nyíltan kifejezést mer adni s azért lesz bátorsága nyíltan küzdeni ennel, az egyházkerület s egyetemes magyar ref. egyházunk nagy érdekei, azok között a templom, iskola, lelkészek, tanítók jövőjére nézve roppant jelentőségű választásnál.

S végtelen szomorú jelensége a választási küzdelemnek, ha ebben még a nagytiszteletű szerkesztő urhoz hasonló tiszta, tettetés nélkül való liberális, demokratikus férfiak is bünt látnának.

Ismételve kérem közérdekből történt felszólalásom szives közlését. Öszinte tisztelettel vagyok nagytiszteletű szerkesztő urnak

kész szolgálja

Simon Károly

az egyh. ker. tanító képviselő
legidősbike s a Ref. tanítók
orsz. egyesületének elnöke.

* * *

Az országos tanítói egyesületnek általam is tisztelt elnöke **Simon Károly** kétségbe vonja azonényt, hogy a püspökválasztási küzdelemben a tanítóság testületileg is állást foglalt és abban a tanítók olyan szerepet készülnék vállalni, mely a tanítóság ügyére nézve

káros, az egyházra nézve veszedelmes és a lelkészekre általában sértő és ildomtalan.

Ez azonban tény, amit nemcsak az Orsz. Ref. Tanítóegyesület hivatalos lapjának állásfoglalása bizonyít, hanem a jelenségek egész sorozata. A választási bizottság megalakulása és választási alap teremtése, e célra adakozások megkezdése. Az egyes gyülekezetekben tanítói örszemek kiállítása és általában a tanítóknak mint választási ügynököknek felhasználása s nekik bizonyos kérdőívek kitöltésére való megbízás adása. És mindez a lelkész és presbiterium háta megett.

De hagyjuk ezeket. Simon Károly szava elég nekünk annak igazolására, hogy a ref. tanítótság, mint hivatalos testület forma szerint nem folyik be a választási harcba és annak sorsát, ha a hivatalos lap igénybe vételével is a lelkes Dobó maga intézi.

Mindazonáltal nem ezeken a körülményeken fordul meg a dolog lényege és nem is az ezekhez való jogosultságon, vagy általában a tanítótság azon kétségbe vonható jogán, hogy a választásokra akár testületileg is befolyon s jelöltet állítson és amellett agítaljon, hanem azon, hogy javára válik-e ennek a jognak gyakorlása a tanítótság ügyének és még inkább azon hogyan gyakorolja e jogot a tanítótság?

Ha úgy, amint most indul, akkor azt kell mondanunk, hogy a maga és a köznek érdeke ellen. Mert ismétlem, nem a tanítótság érdeke, hogy egy ilyen választási harcban az egyházat alkotó többi tényezőkből magát elszigetelje és egy ilyen küzdelemben az osztály harc jelszavával bele menjen. Pedig ilyenforma történik akkor, midőn a tanítók külön szervezkednek és fellépnek s akkor, a midőn a választási küzdelem vezetője, a lelkes szókimondó s általam is rendkívül méltányolt Dobó, az én Baltazár ügyét inkább védő, mint támadó, tartzkodó közleményem és figyelmeztető, kérő beszédeim után ezt írja a Baltazár melletti testületi állásfoglalásról és küzdelemről:

„Küzdünk pedig nemcsak a kigunyolt hálából. Ambár különös előttünk, midőn papi emberek a legszébb erényből csufot üznek. (Tévedés, ezt senki sem cselekedte. Szerk.) Küzdünk, mert a tanítóknak anyagi, erkölcsi és szellemi elismertetése, a tanítótság egyházi jogi s alkotmányi teljes elhelyezkedése s a magyar ref. népoktatásügy jövő felvirágoztatása, mint közérdek kiáltanak olyan püspök s olyan vezetés után, a *milyen a mi jelöltünkön kívül a többiben nem találhatik*. Ő pedig nem csak a mi jelöltünk, hanem mindazoké, a kik a hatalmi nyomás alól függetleníteni tudják magukat, a kik ismerik azokat az elveket, melyeket dr. Baltazár vall és a kik ezen magasztos elveknek kívánnak érvényesülési teret nyitni az ő megválasztásával. *Ha mi ezeket az elveket más jelöltekben is látjuk*, nem hor-

doznánk a harc, a küzdelem fegyverét, hanem — amí igen kényelmes dolog — félre állanánk és engednénk a küzdőtért át azoknak, akik — sajnos — sokrészből az irigykedés által vezetetik más táborba magukat.“

Ilyen tenorból folynak a többi kijelentések is. Mindezek azt bizonyítják, hogy az O. R. T. E. hivatalos közlönye Baltazáron kívül a többi jelölteket mind a szent ügy ellenségeinek tartja, táborukkal, támogatóikkal és paptársaikkal együtt. Ez ellen a szűkeblü felfogás ellen tiltakozik az általam is nagyra becsült O. R. T. E. elnöke. Ezt teszem vele együtt én is és arra kérem a tanítótságot, hogy tartsanak mindannyiunkat a tanítótság és a haladás őszinte támogatóinak s ebben a választási harcban ilyen bántó hangot ne használnak. Mindnyájan reformátusok, egytestvérek vagyunk s haladás a közfelvilágosodás elkötelezett hívei és elszánt barátai.

Egyébként tegyék, a mit jónak látnak, a mire az okosság és mindig megbecsülendő hálás érzélem ösztönzi őket. De tegyék ezt mégis bizonyos önmérséklettel és a közfelfogás követelte formák megtartásával s azok nélkül a lármás nyilatkozatok nélkül, melyek minden lapot elárasztanak és Baltazártól mindenkit elriasztanak. Egyengessék útját a derék Baltazárnak és a jövődönök, a melyben rettenetes harcok és üldözések várnak reánk s a melyben mi a hatalomhoz támaszkodó s a helyzettel megalkuvó, Apponyinak dicséretet zengő s a ránk kényszerített harcban békességet hirdető lágy pásztorokra úgy sem számíthatunk. A jelenben pedig a nélkül, hogy a többi érdemes jelöltet megbántanánk szeretettel hívom őket is, hogy csatlakozunk gróf *Degenfeld József* főgondnokhoz, ki a kerület osztatlan bizalmát bírja s a ki az egyetemes református egyház legnépszerűbb, legtiszteltebb oszlop embere és ahoz, aki a mai helyzet szerint minden rázkódás és teljes közmegnyugvással átvihető, aki az egyházak és a lelkészek többségének bizalmát bírja s a kit maga a főgondnok is elnöktársának óhajt: *Eröss Lajoshoz*.

KÜLÖNFÉLÉK.

H. Kiss Kálmán köszönő levele a debreceni egyházhoz.

Nagytiszteletü Egyháztanács!

Mint az öreg Kiss Áron legöregebb fia — magam is öreg ember már — köszönetemet írom a Nagyt. Egyháztanácsnak s a Nagyt. Egy-

háztanács utján az egész debreceni ref. egyháznak mindazon jóságáért, melylyel egyik prédikátorát és főpásztorát, b. e. Atyánkat, Kiss Áron püspököt mind életében, mind halálában elhalmozá. Köszönetemet — egész családnak — azon szeretetért és ragaszkodásért melylyel őt eltemetéséig, sőt még ott is körülvették.

Dehát ez nem is lehetett másképp! Debrecen nagy volt mindenha a hitben, Istenért, valóságért, hazáért való áldozatkészségben. Ezért tüntette ki egyházi szolgálát, ezért kötelezte le tudósait, ezért került neve a kir. diplomába is melyben az erdélyi fejedelmek és más jóltevőknek a protestánsok számára tett alapítványai biztosítatnak a régi erdélyben, a magyarországi részekben és „Debreczenben“ . . .

Debreczen példájának hatását érezték a többi református gyülekezetek s egész egyházmegyék, példányképpül választván azt az ő anyae gyházat, melynek címerében Istennek ama báránya a Megváltó, az új élet zászlójával, az ő és új szövetségi szent iratokon áll mintegy mondva: „Tudakozzátok az írásokat, mert azokban örök életetek van.“ Igen: örök életetek, egyháznak s hazának.

E példánykép Debrecen cimere ott van legtöbb egyházunk s egyházmegyénk pecsétjén nemcsak a tiszántul, de széles e hazában hirdetvén Jézus eme szózatát: a ki hiszen én bennem, ha meghal is él az; én meggyőztem a világot!“

Debreczen megválasztá prédikátorául Kiss Áron püspököt — a mi b. e. atyánkat — Méliusz Péter műveinek feltámasztóját („A XVI-ik századbéli magyar református zsinatok“ c. művében.) Környezte az istenes öreget őt megillető megbecsüléssel, szeretettel még akkor is, midőn már nem lehetett többé az „ékesszóló Áron.“ Környezte becsüléssel, szeretettel, midőn már ködbe borultak jóságos szemei s csak hangjáról ösmerhette föl az ő kedves népének vezérlő véneit. Bebizonyította, midőn utolsó útjára kísérte őt, hogy „a szeretet erősebb mint a halál!“ . . . És eltemette őt Debreczenhez méltó módon.

Nagyt. Egyháztanács! A legnagyobb szeretettel emlékezem meg mindezekről, a leghálásabb előismeréssel adózom a nagyt. Egyháztanácsnak, családnak nevében is, mindazért valami jót csak b. e. kedves atyámmal cselekedt. Fogadja a nagyt. Egyháztanács forró köszönetünket; fogadja Debreczen egész református népe, melylyel ezen köszönetünket közleni — alkalmas módon — méltóztassék.

B. e. édes atyánk iránt tanusított köztisztelet, szeretet és ragaszkodás végül felbátorít arra, hogy elhunyt atyánk (kinek része és öröksége nem maradt a haza földjében) elmaradott özvegyét a Nagytiszteletű Egyháztanács kegyeibe ajánlja!

Isten áldja meg a nt. Egyháztanácsot, áldja meg a debreceni református ös-egyházat, ezt a „hegyen épült várost,“ mely jól betöltvén mindenkor hivatását, sohasem hajtott térdet idegen istenek előtt.

Nagykörös, 1908. junius 10.

alázatos szolgálója:

H. Kiss Kálmán
ref. tanítóképezdei igazgató.

* * *

Ez a szép levél érinti b. e. Kiss Áron püspök özvegyének kegydíját is. E kegydíjat a debreceni ref. egyház havi 63 koronában állapította meg. Ettől a nagy egyháztól ez sem valami nagy áldozat, de annyit érdemel a ref. lelkes özvegye, még ha püspök özvegye is és debreceni papné. Csak azt szeretnénk tudni, hogy kik ennek a debreceni nagy egyháznak most a vezetői s kik viselik az ilyen határozatért az erkölcsi felelőséget?

Iskolai vizsgálatkor.

A názáreti bölcs, aki úgy ismerte az embert, mint rajta kívül senki más, azt a kérdést veti fel evangéliomában: vajjon a vak vezetheti-e a vakot, avagy nem mindketten a verembe esnek-e? Ez az életből vett kérdés kétségtelenül bizonyítja, hogy az embernek utmutatóra, vezetőre van szüksége. Mert habár megáldotta is a teremtő az embert sok lelki és testi erővel, de valamint a gyenge csemetét ápolni kell és gondozni és nemesíteni, hogy erőteljes és jó fává növekedjék: úgy az embernek is ki kell képezetnie mind testileg, mind lelkileg, hogy hasznos tagja legyen a társadalomnak és méltó polgárává a mennynek.

Ugyan mivé lenne a kised, ha a szülei gond és szeretet nem örködnék bölcsője felett? Mily könnyen rossz utra térne az ifju, ha az érettkorúak tapasztalata nem világitana életutjára?

Hiszen még a tetterős ember is ezer akadályba ütköznék, ha nem járna előtte a megfontoló öreg, pedig ennek is van szüksége vezetőre, mert balgaságoktól és gyöngeségektől még az öreg kor sem ment.

Tehát kétségtelenül szükségünk van utmutatóra. De hát milyennek kell annak lenni? Erre a fontos kérdésre is megadja az evangéliom a választ, mondván: „vajjon a vak vezető-e a vakot? avagy nem mindketten a verembe esnek-e?” A vezetőnek e szerint utismerőnek, jónak, biztosnak kell lennie, különben lehetetlen céljához jutnia annak, aki rábizza magát.

Miért van az, hogy még most is, a felvilágosodás századában annyi tudatlan embert látunk? Azért, mert üresen állanak az iskolák, a tudománynak e kincses házai és a gyermekek, akiknek legjobb helyök az iskola volna, otthon tanulatlan szülék, vak vezérek vezetése alatt, vagy éppen oktalan állatok mellett azoknak a társaságában nőnek fel.

Miért látunk annyi elfajult gyermeket a családokban? Miért van az, hogy a születészet, emberszeretet és isteni félelem szinte kihalni látszik a szivekből? Azért, mert ezeknek a gyermekeknek vak vezérek voltak; mert a példaadó családapa maga is rossz uton jár s az édes anya, aki gyermekei szive felett örködni tartoznék, vagy nem eléggé gondos, vagy nem eléggé jó, vagy nem eléggé szigorú hozzájuk. Az így nevelkedett gyermekek aztán, amint gyermekkorunkban az iskolát: úgy később az Isten házat kerülnek el, szívük műveletlen vagy megromlott, jó tanácsra vagy intésre nem hallgatnak. Csuda-e, ha azután a kárhozat vermébe esnek?

Nem mondom, hogy jó szüléknek is nem volnának rossz gyermekeik; de ilyenek csak kivételek. Általában az a törvény áll, hogy amilyen a mester, olyan a tanítványa és ha vak vezető a vakot: mindketten a verembe esnek.

Gondoljuk meg ezeket most, amikor az iskolai vizsgálatok vannak és látjuk a tanuló gyermekek előhaladását a hasznos tudományokban, Isten ismeretében és a jó erkölcsökben!

SZABÓ LAJOS

ref. lelkész.

— **Tudomásul.** A Sárospataki Ref. Lapok megkérdezték a Calvinról még behatóan nem foglalkozott külföldi theológusok közül is egy párt amazt illető vélemények felől, legközelebbi számában közli Harnacknak és Tschackertnek erre vonatkozó levelét. Miután fölteszem rólok hogy álláspontomra vonatkozó vélekedésök kizárólag azon alapul, hogy Calvinról szóló soraimat egy helytelenül vagy épen célzatosan készített kivonatból ismerik, egy helyes és teljes fordítás megküldése mellett megkérdeztem az egyikőtől, hogy mely adataim hamisak, a másiktól pedig, hogy mit nem tudok én az általa elmondottakból, holott velem egyetértőleg majdnem teljesen a Calvint alaposan ismertető Möller-Kawerán és Möller K. F. álláspontját követi? Zoványi Jenő.

— **Előfizetési felhívás és kérelem.** A félév végeztével tisztelettel kérjük az előfizetéseket megújítását és a hátralékok beküldését. Ez utóbbiak ez évben különösebben felszaporodtak és így elkerülhetetlenné vált, hogy rendezésükért különösebben is sürgetelőzzünk. Midőn ezt ezuttal is tesszük, jelentjük, hogy lapunk előfizetési ára (hetenkén 1 és fél iv, külön borítékkal) egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Az előfizetési pénzek és a hátralékok a kiadóhivatal címére Debrecen, Nyomatató-u. 9. küldendők. A Debr. Prot. Lap kiadóhivatala.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesitem kedves lelkész-társaimat, hogy a Keresztység lényege ez. művem I. Kötetének B. részét is sajtó alá rendeztem s e mű július első hetében ki is kerül a nyomdából. Tekintettel arra, hogy ezen uttoró kísérlet, mely a bibliai Krisztusnak jellemképét egyházi beszédek alakjában próbálja a XX. század embere elé állítani, a józan s igazságos szakkritikától, — minden fogyatkozása mellett is — fényes elismerést nyert, szeretettel ujitom meg ez uton is előfizetési felhívásomat, jelezvén, hogy ezen B. rész (16 ivnyi terjedelemmel) 4 koronába kerül, melynek hivatalomhoz való előleges beküldése után portómentesen fogom e művet minden előfizetőmnek megköldeni. Ócsa (Pest m.) 1908. junius 18. Mészáros János reform. lelkész.

— **Uj orgona.** Kerégyártó István debreceni orgonakészítő az okányi ref. egyháznak most készített el egy 15 változatu új orgonát, mely épen Pünkösztör adatott át a rendeltetésének. A meghívott szakértő Szügyi József békési jeles orgonista az új orgonát igen kellemes hangnak jelezte, mely nézete szerint, a mű készítőjének becsületére válik. Épen azért Kerégyártó

urat, kinck ez épen 200. orgonája, az egyházak pártfogásába melegen ajánlja az okányi ref. egyháztanács.

— **A Protestáns Árvaházi Képes Naptár** ügyében a következő levelet vettük: Kedves Barátom! Légy szíves kérlek Lapodban pulikálni, hogy a Prot. Árvaházi Képes Naptár szerkesztését Kenessey Bélától alulírott vettem át s arra kérem a Naptár eddigi munkatársait és általában az ilyen dolgok iránt érdeklődő lelkésztársaimat, hogy a Naptárba szánt dolgozataikat nevemre Marosfalu (u. p. Szászrégen) címzéssel legkésőbb jul. 8-ikáig szíveskedjenek beküldeni. Temesvárt 1908. jun. 14-én. Szabolcska Mihály.

Bokréta. Harmadik könyv. Baja Mihály, Gulyás József, Gyökössy Endre, Maday Gyula, Oláh Gábor költeményei. A Bokréta költőit mind ismerik olvasóink. Régebben sok szép költeményt irtak már lapunkba is. Ugy is nézzük őket, mint a mi kedves házi költőinket, akik évről-évre magasabbra emelkednek névben, hitben, dicsőségben. Némelyikök már, mint pl. Oláh Gábor hatalmas, sasszárnyakon szeldeli a levegőget. Műveinek elismeréssel, dicsérettel adóznak s benne egy szép jövő biztos zálogát látják. Erős, büszke tehetség, aki nagyratörő önérettel megy előre a dicsőség útján azoknak a nyomában, akiket nemzetünk nagyjai közé sorolunk. A Bokréta kötet versei is olyanok tüntetik őt fel, aki különálló egyéniségével, súlyos gondolataival és nyelvének kifejező erejével irodalmunkban hódítani, ur lenni akar. Mellette Baja Mihály a szelid álmodozások, az olvadó érzések dalnoka. Gulyás József a szenvedések bús fia; sötét kedélyű, komor lelkű poéta, akinek gyászos, hideg költészete olyan fájón érinti szívünket. Gyökössy Endréről valami megkapó tűz, vonzó melegség sugárzik ki, amely költeményeit átjárja s az olvasó lelkét is kellemesen hevíti. Maday Gyula előtt fényes, éghető eszmék világolnak s ragadják lelkét a végtelenbe. Magas gondolatokat görget hangzatos verseiben. Mind az öten dusan sarjadoszó lombok a magyar nemzet nagy fáján. Virágozzanak tovább s mindig jobban, szebben mindnyájunk gyönyörűségére, hazánk javára és dicsőségére! Az öt töröl metszett, magyar, kálvinista ifju, Debrecen neveltje, részben szülötte legyen nemcsak ennek a városnak és ősrégi kollégiumának, hanem az egész magyar hazának disze és büszkesége.

— **Tanári jubileum.** Kincs Gyula, a zilahi Wesleyeni-kollégium igazgatója, most tölti be tanári működése 25-ik esztendejét. Ebből az alkalomból az intézet záró ünnepélyével kapcsolatban, a kollégium előjárósága és tanári kara üdvözölni kívánja a jubilanst, a ki a kollégium ügyeinek intézésében bokros érdemeket szerzett. Megfestetik és leleplezik arcképét s az ünnepélyre vendégül várják Kenessey Bélát, a kerület új püspökét is.

Tartalom-jegyzék: Vasárnap. Nagy Károly. — Az Urnap. Dr. Ferenczy Gyula. — A karmeliták segélyezése. — A népoktatás ügye. Kelemen Ferencz. — Kongruaszétküldés a postatakarékpénztár útján. Vas Mihály. — Közéletünk: Választási mozgalmak. — Különfélek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Ferenczy Gyula.**

Pályázat.

A **gyulai** ref. egyház **hitoktató s. lelkészi** állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 1200 K. havi előleges részletekben. Köteleiségei: a r. kath. főgymn., áll. polg. leány, áll. elemi iskolában a hittant a törvényes óraszámiban tanítani s az ottani tanulókat confirmáltatni, valamint lelkész akadályoztatása esetén mindennemű lelkészi teendőkhöz segédkezni.

Választása egyháztanács által 3 évre szól s mindkét részről 3 havi előleges felmondás kikötötték. Állás szept. 1-én elfoglalandó. Felszerelt kérvények egyháztanács címére jul. 15-ig lelkészi hivatalhoz beküldendők.

Az egyháztanács.

Pályázat.

A **bihardiószegi** ref. egyház a 6. és 7. tanítói állást szervezván pályázatot hirdet két férfi-tanítói állásra. Mindenik állás javadalma 1000—1000 kor. lakással és kerttel 800 koronát az államtól kapnak havi előleges részletekben, 200 koronát pedig évnegyedi előleges részletekben az egyháztól.

Az egyik tanító köteleisége lesz a Kossuth-utcai fiú iskola I. osztályának a tanítása. A másik megválasztott tanító a halom-utcai I—IV. oszt. leányiskolát fogja tanítani. Az iskolaszéknek azonban jogában lesz a megválasztott tanítót megfelelő osztályoknál alkalmazni.

Az okmányokkal felszerelt pályázatok f. év július 12-ig adandók be alólírott iskolaszéki elnöknél. Az állomás szept. 1-én foglalandó el.

Bihardiószeg, 1908. jun. 15.

Veress István,
ref. lelkész, isk. széki elnök.

— **Vizsgai jutalom-könyvül** és konfirmációi, ünnepi emlékkönyvül csakis hazafias irányu és protestáns jellemképző ifjúsági könyveket alkalmazzunk. Ilyenek: **V a d a y József** egyházkerületileg aprobált munkái: 1. A Protestáns Jellem. Iskola-kötésben 1 kor., Diszkötésben 1 kor. 60 fill. és 2 korona árban. 2. A Protestáns lelkiélet. Diszkötésben 1 kor. és 1 kor. 30 fill. Füzve 80 fill. 3. Tanulók Vezérkönyve a hazafias jellemben és jó erkölcsben 1 kor. 30 fill. és 1 k. 80 fill. 4. Rákóczi és a Kuruczvilág. Diszkötésben, képekkel 2 korona és 3 korona. 5. Rákóczi emlékfűzet 10 fillér. Megrendelhető: **Vaday Józsefnél Nagyvárad.**

Pályázat s. lelkészi állásra.

Évi fizetése 500 (ötszáz) korona, mely az egyház pénztárából havonként fizettetik. Teljes ellátás nálam, mosáson kívül. Egy butorozott szoba ágynemű nélkül.

Kötelessége: A lelkészi teendőkből s irodai munkákban való segédkezés.

Az állás július hó elején, legkésőbb szeptemberben elfogalandó.

Levélbeli megkeresésre bővebb értesítést adok.

Öcsöd. 1908. jun. 1.

Csapó Péter
ref. lelkész.

Pályázat.

A hajdunánási református egyház egy férfi és egy nőtanítói állásra pályázatot hirdet. Egyik-egyik állás javadalmazása: törzsfizetés 1000 korona, lakbér 250 K., összesen 1250 korona azaz Egezerkétyszázötven; nyelvből az állam 900 koronát havi előleges részletekben a többi pedig az egyházi pénztár negyedévi előleges részletben fizet.

Kötelessége, az iskolaszék által meghatározandó, egy osztálynak a tiszántuli egyházkerületi A) tanterv szerinti tanítása. Az állomást szeptember 1-én kell elfoglalni. Okmányokkal felszerelt pályázatok f. é. július hó 15-ig alulirothoz adandók be.

Hajdunánáson, 1908. május 29-én.

Pákozdi Lajos
ref. lelkész, isk. széki elnök.

Pályázat.

A karcagi ref. főgymn. fenntartótestülete pályázatot hirdet két rendes tanári állásra u. m.

1. egy magyar-német szakú és

2. egy rajztanári rendes tanszékre.

Ezeknek az állásoknak javadalma: 2400 kor. kezdő fizetés, 480 kor. lakáspénz, fizetési fokozatokba való előlépésre, szabályszerű korpótlékokra, valamint állami fizetés kiegészítésre való jogosultság. Az orsz. tanári nyugdíjintézeti 5 százalékot a fenntartó testület fizeti.

A pályázat határideje 1908. július 1. Pályázhatnak oly protestáns első renden ref. vallású tanárok vagy tanárjelöltek, a kiknek megnevezett szakokból oklevelek van.

Pályázati kérvények az egyháztanácsához címezve a gymn. igazgatóságához küldendők keresztlevéllel, orvosi bizonyítvánnyal, leckekönyvvel, oklevél másolattal, katonai és eddigi esetleges tanári szolgálatot igazoló bizonyítvánnyal felszerelve.

A megválasztott tanár állását 1908. szeptember 1-én köteles elfoglalni; rendes tanári szolgálata, ha ez nálunk kezdődik, korpótlékokra való jogosultsága e naptól fogva, kezdődik másutt töltött rendes tanári évek a korpótléknál beszámítottak.

Karcag, 1908. jun. 1.

Papp Elek
ig. tanácsi elnök.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR.

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.

(Növelési terület 94 hold.) Világkivitel!

A legjobb magvak. A legnemesebb csemetefák. A legszebb diszfák,

== cserjék, rózsák, fenyők. ==

Kertészeti kézikönyv dilettánsoknak.

Dus főárjegyzék ingyen.

Mielőtt

személy-, jelző- vagy építési

K Ö L C S Ö N

íránt intézkednék

kérjen díjtalanul prospektust

Meller L. Egyed

BUDAPEST, IX., Lónyai-utca 8.

Telefon — Interurban 45—31.

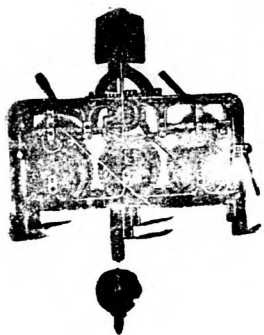
Löfkovits Arthur

— órás, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u. —

Egyházi készletek, keresztelő edények, urasztali poharak, tányérok, kannák alkalmi ajándékok nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

Toronyórák

palota-, városházi-, gyári- és lak-tanya berendezését a legelőnyöseb-ben eszközli

Mayer Károly utóda
Müller János
első magyar óragyár

= gőzerő berendezéssel =
Budapest, VII., Csömöri-u.
50. saját házban.

Képes árjegyzékek és költségvetések hármentve.

Lukács Vilmos és Testvére

Hatvan-utca 5

Tető fedési vállalat Eternit aszbeszt cze-ment palával. Aszfalt lemezek egyszerű és kettős ragasztott fedés Faczement tetők készítése. Mindennemű beton és cze-ment munkák. Portland és román cze-ment.

Telefon 308.

A magyar védőegyesület 340—42. számú védőtáblái.

Erős takarék konyha
tűzhelyek edények

mosó facsaró és mángorló
gépek raktára.

Sesztina Lajos

vaskereskedésében

DEBRECEN, Piac-u. 23

Hajdumegyei Népbank

mint szövetkezet.

Ötödik évtársulatát 1908. január elsején nyitotta meg melybe tagok bármikor beléphetnek.

Az intézet tagjainak száma rövid négy évi fenállása alatt 4200-re emelkedett, a kik 16,000 törzsbetétre több mint 800,000 koronát fizettek be, mely összeg az évtársulat tartama alatt 2500,000 korona tőkének felel meg.

A vidéki tagok befizetését megkönnyítjük azáltal, hogy a pénz beküldésére postatakarékpénztári befizetési lapokat díjtalanul adunk.

A törzsbetétek eddig megállapíthatólag 6/-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket a hétbármelyik napján utólag fizetendő legolcsóbb kamat mellett folyósít.

Minden 10 korona kölcsön heti 50 fillérjével visszafizethető, melyben a kamat is be-foglaltatik, tehát külön kamatot nem kell fizetni. Kölcsönöket adunk: 1. A befizetett összeg $\frac{9}{10}$ ere-jéig kezesség nélkül. 2. Kezességi kölcsönöket egy vagy több elfogadható kezes jótállása mellett, még azon esetben is, ha azok nem szövetkezeti tagok. 3. Jelzálog kölcsönöket ingatlanokra való bekebelezés mellett. 4. Zálog kölcsönöket biztosítékul el-fogadható értékekre.

Jelentkezések az ötödik évtársulatba való belépésre vagy kölcsön iránt, bármely nap délelőtt vagy dél-után az épület helyiségében Piac-utca 69. szám, az Ipar- és keresk. kamara épületében eszközölhetők.

Dr. Révi Nándor,
jogtanácsos.

Dr. Brukner Ernő,
elnök.

Ügyvezető választmány:

Dr. Ferenczy Gyula,
elnök.

Hegedűs Sándor.

Grósz Nagy Ferencz.

Orgona - Harmoniumok

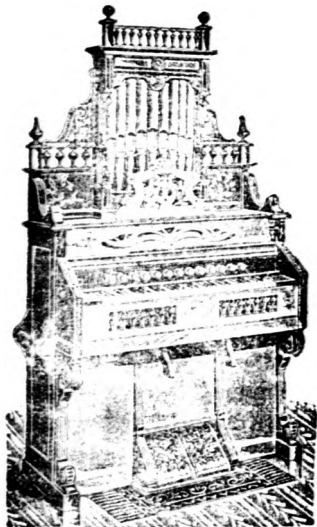
A gyönyörű hang, melyet a világhírű és elismert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. 65 forinttól minden árban kapható.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszergyár.

Stowasser J. es. és kir. udvari hangszergyáros, a m. kir. zene-akadémia, színházak, művészek stb. szállítója

BUDAPEST, II., Lánchíd-utca 5.

Továbbá ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű összes huros-, vonós- és fuvó-hangszereit, szakértői és feltétlen szolid árak mellett.

Hangfokozó-gerenda
mely által bármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.) Hegedűbe hangfokozó-gerenda 4 frt. Kezesség minden egyes hangszernél.

Legnagyobb gyár és raktár.

Saját találmányú (Rákóczi) **Tárogató**; általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solo-hangszerré általam konstruáltatott iskolával 35 forinttól feljebb.

Az összes hangszerek javítása különleges, szakszerű pontossággal, jutányos árban; kezesség minden egyes hangszerről külön, kívánatra bérmentve küldetik.

— Kivitel nagyban és kicsinyben.

Szives figyelmébe ajánljuk a közelgő konfirmáció alkalmára Révész-Szoboszlay S. Szabó-féle Konfirmációra előkészítő kátét

kérdések és feleletekben.

Ara 30 fillér.

Minden 10 egyszerre rendelt példány után egyet

ingyen adunk.

Konfirmációi emléklapok

darabja 4—5 és 6 fillér.

100 darab egyszerre való vételénél 3.60, 4.50, 5.40

Kaphatók:

HEGEDŰS ÉS SANDOR

protestáns irodalmi könyvkiadóhivatala.
Debrecenben.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

könyvnyomdája

a legolcsóbban és ízletesen készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.

Táblázatokat, Alapszabályokat, Könyveket, Műveket, Báli meghívókat, Névjegyeket, Röpiratokat, Adó könyvecskéket, Lapokat, Termény-, Pénz-, Magtárkezelési íveket, Eljegyzési- és Lakodalmi kártyákat, Stb.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszergyár.

STOWASSER J.

es. és kir. udv. hangszergyáros

a m. kir. zeneakadémia, színházak, hadsereg, művészek stb. szállítója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5.

Ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű vonós-, huros-, fuvó- és ütőhangszereit.

Specialista: huros, vonós, fuvó-hangszerek készítésében és javításában. — **Hangfokozó-gerenda!!** mely által bármely hegedű, gordonka, melybe az illesztetik, sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.) Kezesség minden egyes hangszernél. — **Hegedűbe hangfokozó-gerenda 4 frt.** Régi mesterhegedűk vétele és eladása. **Legnagyobb gyár és raktár.** Saját találmányú (Rákóczi) **tárogató**; általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solo-hangszerré általam konstruáltatott. Iskolával 35 frttől feljebb. — **Orgona-harmoniumok.** A gyönyörű hang, melyet a világhírű legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet.

65 forinttól minden árban kapható.

Az összes hangszerek javítása különleges szakszerű pontossággal, jutányos árban; kezesség minden hangszernél. Arjegyzék minden egyes hangszerről külön, kívánatra bérmentve küldetik. — Kivitel nagyban és kicsinyben.

Orgonaépítészeti műterem

DEBRECENBEN.

Darabos-utca 7. szám alatt (a Collégium mellett.)
Fennáll 1883. óta.

Készíték a mai kor legteké-
tesebb vívmányai szerint bár-
mily rendszerű s nagyságu új
orgonákat, jótállás mellett. —
Orgona építészetem fennállása
alatt 193 év. ref. egyháznak
szolgáltam teljes meglegedé-
sükre munkámmal, melyeknek
jóságával, kiválóságával elértem
azt, hogy minden évben nö-
vekszik a cégem iránti biza-
lom, melynek folytán a múlt
évben üzletemet gépekkel sze-
reltem fel, hogy minden tek-
intetben a kor színvonalán
álljak.

Elvállalok régi orgonák
új szerkezetre való átalakítását
áthelyezését, tisztítását és ja-
vítását, vagy évi gondozását mérsékelt áron. A nagy-
iszteletű és tekintetes egyházi előjáróság szives párt-
ogásába ajánlva továbbra is magamat teljes tisztelettel

Kerékgyártó István

orgona építő.

Amerikai Cottage-szivólegrendszerű
harmoniumokat

valamint európai rendszer szerint
a legolesóbban szállít

Pajkr Rezső és Társa

Budapest, VIII., József-körút 15. szám.

Pianók.

Ára 120 kor.-tól
fölfelé. —
Részletfizetések
8 kor.-tól fölfele

Pianinók.

Képes árjegyzék
ingyen és bérm.
= 5 évi =
jótállás.

Pedálos-harmoniumok

mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos
orgonaméretekkkel, templomok, szemináriumok részére

Kálvin János művei.

Szerkeszti CZEGLÉDI SÁNDOR.

Eddig megjelentek:

1. A genfi egyház káteja.

Fordította Czeglédi S. Ára 60 fillér

2. Az egyház reformálásának szükségességéről.

Fordította Czeglédi S. Ára 80 fillér.

3. Kálvin János értekezése az ereklyéről.

Franciából fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

4. Sadolet biboros levele. Kálvin válasza

Fordította Ladányi Pál. Ára 60 fillér.

Sajtó alatt vannak:

5. III. Pál pápa levele Kálvin János megjegyzéseivel.

Fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

6. A párisi theol. fakultás hitcikkei Kálvi
elleniratával.

Fordította Pongrácz József. Ára 50 fillér

Minden kötet külön kapható.

Az 1908. év elején e hat mű egy diszes kötetben is
meg fog jelenni. — A 25 ivnyi terjedelmű kötet ára
4 korona 50 fillér lesz.

Mind e művek megrendelhetők

a Magyar Kálvin-fordítók bizományosánál

Kis Tivadar könyvkereskedésében PÁPÁN

Alapított 1851-ben.

DÁVIDHÁZY KÁLMÁN

elsőrangú könyvkötészete és diszműves üzlete
DEBRECEN, Fűvészkert-utca 9.

Teljesen modern berendezésű üzlet. Megbízható s
kifogastalan munkát készít mindennemű könyvköte-
szeti, diszműcikkben és börmunkákban.

Ima-, Énekeskönyv s más *Egyházi műveket* töme-
ges mennyiségben, versenyképes kivitelben és *gyári áron*.

Anyakönyveket, tartós jókötésben
Szent Bibliát és emléklapokat
különleges diszkötésben jubili-
umokra.

Aranykönyvek egyházak számára mely jótékony
adományok nyilvántartására is alkalmas.

Kéziratok befoglalására táblákat, melyek a szószeke-
n vagy temetéseknel előnyösen használhatók.

Iskolák számára térképek és táblázatok felhuzását
vászorra vagy papírra és ezeken kívül még számos e
szakba vágó munkát.

Szükséglet esetén bármely cikke nézve azonnal szolgálók, —
számítások a különleges munkákhoz, — mint *Disztáblák, Emlék-*
lap és aranykönyveken, rajzokkal, kívánatra izletes
stylusban, levéltári okmánytartók.

Baktai EGRY FERENCZ

== harangöntő ==
Kis-Gejőcz, Ungmegye.

A milleniumi kiállításon kitüntetve.

Hódmezővásárhelyen 1904-ben
== arany oklevelet nyert. ==

Ajánlja
harangöntő
műhelyét.

mely a legrégebb és a legjobb hírnevű az országban teljes szavatosság mellett, szállít

harangokat

bármilyen súlyban, nemetszőket feltétlenül visszavesz, a költségeket visszatéríti Arjegyzéket bérmentesen küld.

Nagyon sok előismerő irat.

Novotny Antal

harangöntőde és
vasharanglábgyár

Temesvár - Gyárváros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoporthoz és meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmányú új modern átlukasztott

harangjait

melyek felsőrészükön a hege-düéhez hasonló alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok, mint régi modorúak. Ily szerkezetű 327 kgos harang hangban egyenlő 467 kgos régi modorú haranggal. Ajánl továbbá fogatható vertvas-koronákkal, régi harangok lyetnekkel való újra szerelését és vertvas-harang állványokaköltségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak. -- Az 1896 orsz. kiállításon milleniumi nagyéremmel kitüntetve.

Alapították 1845-ben.

A „Neumann M.” cég debreceni áruházáról.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító

Debrecen. Fő-ter, a magy. kir. postával szemben.

Áruházában levő mindennemű öltönyök, színre, minőségre és olcsóságra nézve első helyen állanak.

Kizárólag csak a tulajdonát képező eredeti modelljeiszerint készült férfi- fiu- és gyermekruhák vannak raktáron.

Minden darab saját műhelyében, személyes felügyelete alatt készül.

Az ország minden nagyobb városaiban hatalmas fiók-telepek.

Alapították 1845-ben.

Mérték szerint külön osztály

ALAPÍTÁTOTT 1845-ben.

LELKÉSZEGYESÜLET

Az Orsz. Ref. Lelkészség Egyesület hivatalos közlönye.

Ára külön küldve évi 8 korona. A lelkészegyesületi tagok a tagdíj fejében kapják.

Az Evangéliomi Szövetség.

Abban a folyamatban, a mit az O. R. L. E. megindított korszakalkotó fontossággal emelkedik az a tény, hogy a protestáns egyházak vezető elemei az egyöntetű védelmi eljárás alapelveire nézve megállapodtak. Leomlott végre az a szomorú és káros válaszfal, a mi a hivatalos egyházat a szabad egyháztársadalmi mozgalmaktól eddig elválasztotta, hiszen a hivatalos egyházak vezéregyéniségei egy nagy összefoglaló egyháztársadalmi szervezet élére állanak. Ez a szervezet pedig magába ölel, istápol és irányít minden specifikus alakulatot, a mely az egyetemes cél egészben vagy részben való megvalósítását tűzte zászlajára.

Az O. R. L.-nek egyik alapszabályszerű legfőbb programmpontja a Protestáns Szövetség megalakításának június 9-iki előértekezletén a megvalósulás közvetlen közelébe lépett. Ime tehát a tények ereje cáfol reá azon állításokra, mintha a Protestáns Szövetség megalakításának programmpontja csak porhintés akart volna lenni azok szemébe, a kik az O. R. L. E. megalakulásában és működésében az elkülönzés, szét-huzás tendenciáit vélték észre venni. Hála a gondviselés Istenének, hogy a való akarat bebizonyításának ilyen gyors és nagy fontosságú alkalmát adta. Ha egyesületünknek egyéb érdeme nem volna is, mint az, hogy megalakulásával egy nagy országos szabadelvű egyháztársadalmi és egyházpoltikai alliance megalakításának sikerre vezető kezdeményezője lett, már ekkor estek hiába a verejték cseppek és a sebek.

Az Evangéliomi Szövetség létesülése úgy általában véve, mint az 1848. XX. t.-cikkkel kapcsolatos törvényjavaslatok bejelentésének aktualitása szempontjából sokkal nagyobb fontosságú, mintsem, hogy egyesületünk alapszabályá-

nak kifejezéséből vont egyéni következtetések hatása alatt hidegen, idegenkedve fogadni indokolt volna. Alapszabályunk a Protestáns Szövetségről különben is olyan általánosságban szól, hogy a felvetett eszme tágitását vagy szűkítését a gyakorlati megvalósítás alkalmazó szabadsága joggal igényelheti.

Tény, hogy előttünk az egyháztársadalmi és egyházpoltikai evolúciónak más sorrendje lebegett mint ideal. Országos Ref. Lelkészegyesület, Országos Prot. Szövetség, Antiklerikális népszövetség fokozatos egymásutánjával ohajtottuk volna kiépíteni a defenziva és effenziva hatalmas műveit. Az idealoknak azonban a gyakorlati megvalósulás terén számos akadályai vannak. Azok a számtalan tényezők, melyek a különféle felfogások és viszonylatok módosító elemének tengerét a kialakulás útjába osztják, részbeni érvényesülést igényelnek maguknak s kompromisszum nélkül a nagy egészbe be nem vonhatók. Mi a kik az alapszabály megszorító értelmezése szerinti protestáns szövetségért annyit fáradtunk, küzdöttünk, az irányadó körökkel folytatott előzetes tárgyalások során azt a meggyőződést szereztük, hogy a megszorító értelmezés merev fenntartása, a protestáns exclusivitás erőltetése a szükségelt egyháztársadalmi és egyházpoltikai országos alakulat reményét minden vonatkozásában dugába fogja dönteni. Felekezetiileg exkluzív protestáns szövetségbe az irányadó tényezők legnagyobb része nem jött volna be. A protestáns népszövetségi alakzatoknak a lutheránus testvérek oldalán szintén felekezeti korlátok nélkül létrejötté pedig adott helyzet elé állított bennünket. Választanunk kellett tehát a kettő között: vagy fenntartjuk a felekezeti kizárólagosságot és akkor semmit sem alkotunk, vagy feladjuk és akkor alkotunk valamit és pedig lényeges, fontos valamit.

Ez utóbbit választottuk. Lépésünkért szívesen és nyugodtan vállaljuk a felelősséget úgy a liberális közvélemény, mint az O. R. L. E. egésze előtt. A közös akció lehetőségét kockára vetni most, a mikor a létkérdések megdöbbenően komoly időszakát hozta el reánk a klerikális reakció, elméleti finnyáság hatása alatt válogatni a mindig méltó szövetségesek között, mikor minden liberális tényező erejének egyesítését parancsolják az Apponyi által bejelentett egyházpolitikai törvényjavaslatok: ezt tenni, így eljárni nem bírta el a lelkiismeretünk. Elvégre is előttünk az egyetemes felvilágosodás és nemzeti haladás nagy érdekei a legfontosabbak, ezeknek az érdekeknek a szolgálata pedig egy táborban mutatja be a történelem folyamán a szabadelvű elemeket felekezeti különbség nélkül. Bocskay, Bethlen és a Rákócziak sem küzdöttek exkluzív felekezeti zászlók alatt s a szabadelvű egyházpolitika nagy vívmányainak érdemében is közös az osztozás.

A mi pedig a protestáns szempontot, illetve protestáns hégemoniát illeti, az evangéliom szövetség keretén belül annak szükséges és mindenki által méltánylandó mértéke érvényesülni fog az által, hogy a szövetségnek mint testületek csak protestáns egyesületek lehetnek tagjai.

Tetteket kívánunk tőlünk. A tettek a gyakorlati élet teremtményei. A gyakorlati élet az eszméken módosít. A tetteket kívánóknak el kell fogadni kívánságuknak következményeit, el kell fogadni a jelen esetben annyival inkább, mért a következmény nagy dolgok, nagy sikerek biztosítékait rejti magában.

DR. BALTAZÁR DEZSŐ.

Felhívás

a Magyar Közös Bevásárló Szövetség érdekében.

Miután lapunk 20-ik számában a szövetségi bizottság által át vizsgálta s megállapított alapszabály s indokolásom alapján teendő indítványom leköszölve lett; felhívok minden lelkésztestvéremet hogy:

1. Ha helyesli a megalakuló bevásárló szövetséget hatáskörében egyházközségi városi, községi vagy bármely testületi közgyűlésben tárgyalassa le s fogadtassa el, az alapszabályt s róla jegyzőkönyvet vetessen fel s a tagok névszerinti felsorolásával értesítsen engemet.

Mint hogy semmit sem kell fizetni sőt a vásárlási

vissza térítmények által csak nyerni lehet, ennek elfogadtatása semmi nehézséggel nem jár.

2. Ha bármi részben nem helyeselné, vagy egy vagy más tekintetben, kételyei volnának, lapunk útján hozza tudomásomra, hogy felvilágosítással igyekezzem eloszlatni kételyeiket.

Lapunk érdemes szerkesztője ugyanis megígérte, hogy e tekintetben mindig szívesen ad közleményeimnek helyet. A bevásárló szövetség szervezésének a munkája melylyel megbízattam mindaz ideig mig az O. R. L. E. közgyűlése el nem fogadja az alapszabályt úgy sem állhat egyébben mint abban, hogy mi lelkészek s hatás körünkben élő honfiaink igyekezzünk szervesen tömörülni a kitűzött nagy fontosságú célért mert csak akkor mondhatjuk a kereskedő és iparos világnak: imé lássátok ennyien együtt vagyunk, akartok-e szoba állni velünk, mint vásárló publikummal s szolidan szolgálni ki szükségleteinket!? s ha igen? lépjenek velünk szerződésre.

Mi biztosítjuk nektek a nagyobb forgalmú cégeteket ajánlani fogjuk s ti viszont némi kedvezményben részesítitek szövetségünket s ennek tagjait, mely közös érdekeink megvédelmezésére alakult.

Hogy miként lehetne ezt a mindenki által helyeselt szép és nagy fontosságú eszmét realizálni életben megvalósítani úgy hogy az valóban életképes legyen s visszaélés vele ne történjék, elmondom azt is röviden amint az alapszabályból s közlésre beküldött könyvelési mintából is megérthető.

Előre becsátom, hogy én úgy terveztem az egészet hogy annak vezetése és kezelése a legegyszerűbb s mégis könnyen áttekinthető legyen s a mi földolog, hogy a cégjegyzést kikerülhessük, mert ez elviselhetetlen sok terhet rakna a szövetségre.

Legfeljebb alapszabályunkat a Belügyminisztériummal erősítettjük meg, ha megerősíti. Ha nem — az se baj! Az O. R. L. E. alapszabályát sem erősítette meg, azért hál Istennek élünk és virágzunk, napról-napra szaporodunk; csak nagyobb tüzzel és lelkesedéssel törekünk a mi szent céljaink megvalósítása felé anyaszentegyházunk s édes magyar hazánk javára.

Ne féljetelek lelkész testvéreim, amint látni fogják elleneink, hogy az Istennek lelke vezérel bennünket szent munkánkban: lassanként elnémulnak a földi hatalmasságok, az anyagi erő meghátrál a lelki erő előtt; a világosság tönkre teszi a sötétség birodalmát.

Csak bátran előre . . . Vigyük mélyebbre a mi hálónkat! A sötét klerikalizmus nem fog diadalt aratni szeretetlenségével, gyűlölködésével, mert a szeretet váltotta meg a világot, az fogja most is megtalálni az utat a háborgó társadalom lelki ismeretéhez. Ha már mi együtt leszünk lelkészek s gyülekezeteinket is be-
léptetjük a mondott módon, ha a tagsági törv. könyv

100—200 ezer tagot számlál, ami nem lehetetlen, csak mindenki tegye meg kötelességét hatáskörében: akkor a legfelemelőbb uton felhívjuk a kereskedő s iparos világ figyelmét s a jelentkezők között azoknak akikkel szerződünk, ellen nyugta mellett kézbesítjük a tagok betűsoros tagsági könyvét, mely az újonnan belépő tagok nevével esetről-esetre a kereskedő által egészített ki, kézbesítjük a szelvényes vásárlási könyvet.

Ha idáig jutottunk okvetlen szükséges, hogy kereskedőink cége, lakhelye s általa kötelezett százalék lapunkban közöltessék s folyton nyilván tartassék.

Kell lapunknál állandó rovatot nyitni, közös bevásárló szövetség címén s minden ez ügyre vonatkozó közlemények itt jelennének meg. Ez által a velünk szerződött kereskedő és iparos világ megrendelője lenne lapunknak s ha a vásárlási vissza térítvény összege megengedne, minden tagnak pedig ingyen kellene lapunkat küldeni, hogy egyrésztől tájékozva legyen mit honnan vásároljon; mert csak így kapnánk mentül több visszatérést, másrésztől azért, hogy nemes, magasztos hivatásunk által, melynek lapunk hű tüköre lenne mentül szélesebb körben hóditanánk meg a lelkeket Isten orszaga szent ügyének.

Ha valaki aztán venni vagy rendelni akar, egyszerűen csak hivatkozni kell arra, hogy ő tagja a bevásárló szövetségnek. A kereskedő a betűsoros könyvében megnezi, hogy igaz-e s aztán kötelezvénye értelmében a szelvényes könyv következő sorszáma alá bejegyzni a vásárló nevét s lakhelyét s a vásárlási összeget. A szelvény telet a vásárlónak az áruval együtt s az általa kötelezett százalék azonnali leszámításával a vásárlónak átadja vagy megküldi. Ugyanannyi százalékot, mennyit a feleknek kifizet szerződés szerint fél-évenként a szelvényes könyv alapján, sorszam, név, lakhely, vásárlási összeg megnevezésével tartozik a szövetség penztaraba beküldeni.

A szelvényes könyvkivonat a számadásnál ellen-nyugtaul szolgál.

Kívánatos, hogy a tagok is megtartsák szelvényeiket, mert ez ellenőrzésül szolgálhat a kereskedők eljárása s penztári bevetel helyessége igazolására, az azonban mint Juhász László barátom írja, hogy a tagok beküldjék az igazgatóságnak, hol össze számlálhatnának minden évben teljesen felesleges fáradság volna, melynek a legtöbb tag nem is tenne eleget s már akkor nagyon hiányos munkát lehetne végezni s az igazgatóságot milyen óriási dologgal terhelni.

Teljesen felesleges, mert a szelvényes könyv örökösön bizonyosság lenne ugy a kereskedő, mint a pénzkezelő hűtlensége ellen.

Az én öreg Pólya Lajos barátom a hozzám írt multkori levelében lap 21. számában épen a hűtlen kezeléstől félt a bevásárló szövetséget s attól, hogy a

kereskedők akik ugyis haraguzsznak a fogyasztási szövetkezetre, csirájában igyekeznek majd megfojtani a bevásárló szövetséget s hogy hűtlen kezelés ne történhessék s a kereskedők már csirájában meg ne ölhesék bevásárló szövetségünket, azt ajánlja, hogy 4—5 koronás részvényre alapítsuk s a „Hangyával“ mint a fogyasztási szövetkezetek központjával lépünk összeköttetésben.

Köszönöm édes barátom, hogy nyílt leveleddel alkalmat adtál az általam tervezett Bevásárló szövetség érdekében egyet-mást elmondanom, ami azt hiszem sok tekintetben közre munkál, hogy ezt a mindnyájunk által melegen óhajtott szövetséget mentül üdvösebben s mentül biztosabb alapra helyezhessük.

Azon kedves öreg barátom, hogy elsőben is a visszaélés ellen akarod körül bástyázni szövetségünket egyáltalában nem csudálkozom, mikor te is olyan zsebbe vágó keserű tapasztalatok aran lettél a szövetkezeti ügynek, egyik rendíthetetlen harcosa, de ne feledd el, hogy engem is érték e téren 23 évi működésem alatt olyan keserű tapasztalatok, melyek azt hiszem elég óvatossá, körültekintővé tudnak tenni, hogy maradandó s mondhatom örökéletű intézményt veletek együtt alkotni segítsek. Hiszen édes barátom lesz nekünk alapszabályunk s közölve is van már lapunk 20-ik számában. Azt vitassátok meg, ahoz szóljatok több oldalról. A részvényre alapítással nem érnék célt; akkor hidd el édes kevesen lépének be tagul, mihelyt fizetni kellene. De mire való is volna az a remény, hogy talan kiki részvénye arányában részesednék a vásárlási visszatérítvényben!? Nem volna helyes és igazságos. Hiszen tervezetem szerint vásárlása arányában azonnal megkapja a tag a vásárlási visszatérítvényt, melyet az igazgatóság a tag javára a kereskedőnél kitöltött.

Ez az ami a tagokat gyűjti. Mi tőlük pénzt nem kérünk; hanem vásárlásaik arányában, nekik biztosítunk egy kis tőkét s amellel tisztességes kiszolgálást.

A részvényesek a legtöbb esetben, ugy sem tudják megakadályozni a visszaéléseket. Hanyszor tettek már tönkre éppen az igazgatók a részvényeseket.

Ha részvényre alapítók szövetségünket cégjegyzetelni is kellene ekkor pedig nagy apparatus végezhetné ennek ügyeit, ez pedig felemésztené a jövedelmet, pedig ugyebár jó volna, ha jutna szegényházak, felállítására is!?

De azon már igen csudálkozom, hogy te kedves barátom azért mert a kereskedők minden szövetkezetenek esküdt ellenségei s félted, hogy még csirájában megfojtják ezt a mi tervezetünket is a „Hangyához“ esatlakozást ajánlod mely pedig ez a legnagyobb szálka a kereskedő világ szemében.

Én barátom a „Hangyát“ is mint egy nagy ke-

reskedő céget tekintem, melynek több elárúsító helyei vannak az országban. Szerződünk mi ezzel is vagy ennek fiókjával, ha kedvezőbben nem tudunk venni más nagy kereskedőtől.

Am versenyezzen ő a kereskedő világgal, igyekezzék mindent elkövetni, hogy teljesen megbízható szolid alapra tudja lefektetni a magyar kereskedelmet: mi a nagy fogyasztó közönség megköszönjük neki s igyekszünk is a magunk javára kihasználni.

Épen ezért állunk össze a fogyasztó közönség egy nagy szövetségbe, hogy azt az ellenszenvet, melyet a kereskedő világ a fogyasztási szövetkezetek iránt érez, eloszlatni igyekezzünk, mi nem állítunk börtöt, nem állunk oda a versenyzők közé, mi csak a verseny gyümölcsét akarjuk élvezni, mert hiszen a verseny a mi kiszolgáltatásunkért történik.

Olyan lesz ez a társulat, ez a szövetség, mely jötekonny hatású úgy a kereskedő és iparos világ jobbjára, mint az egész fogyasztó közönséggel éreztetni fogja, de nem lesz látható márvány palotában, hanem meghuzhatja magát szerény papi lakokban is.

Te azt mondod, nem korszerű indítványom, épen a kereskedő világ gyűlöletével szemben. Én meg épen azért tartom korszerűnek és életrevalónak, mert ez lesz hivatva az érdek ellentéteket úgy kiegyenlíteni, hogy általa mindkét fél jogos kívánságai kielégítést nyerjenek.

Juhász László barátomnak pedig — ki bevásárló szövetkezetünk ügyének egyik legtántorithatatlanabb híve, ki az eszme életre kelésétől kezdve mind ez ideig annak folytonos szeretetteljes ápolója volt nagyon köszönöm azon jóakaratu figyelmeztetését, hogy a pénzkezelés tisztaságára gondoljak s az itt felmerülhető aggodalmakat eloszlatni igyekezzek praeventív intézkedések megtételével is.

Elismerem barátom, hogy ez a legnehezebb s legkényesebb kérdés az egész tervezetben, mert ha bonyolultá s nehezen kezelhetővé nem akarjuk tenni az ügy kezelést ha külön hivatalokat nem állítunk fel rendszeres fizetéssel legalább addig, míg nincs is miből: az ügyvezetőben kell megbízni, az igazgatósági tagok ellen örökösödése mellett, mint az alapszabályban is van. Annyi sok kereskedővel szemben, mennyi megalakulásunk esetén velünk viszonyba lép nemis számolhat több ember, többféle lakván csak egy. A kereskedőket sem terhelhetjük hogy a pénzt más helyre, más egyénnek, az ellen nyugtát ismét másnak adja, vagy küldje el; de mint említettem, a szelvényes könyv kivonattal, mint ellen nyugtával az igazgatóság teljes nyugodt lelkiismerettel, megszámloltathatja az ügyvezetőt. Különböben valószínű, hogy oda fejlődik a bevásárló szövetkezet ügye, hogy Budapesten országunk szívében kell egy-két, három tagból álló hivatalt felállítani az ügy-

vezető igazgató mellé. Egyelőre azonban azt hiszem egyszerűzet s szakavatottság mellett ígyis s talán csak így vezethető sikerre.

E tekintetben azonban nagyon óhajtanám ha itt lapunkban akár te édes barátom, akár mások, megmutatnák a helyesebb utat; mert bizonyára én szeretném legjobban ha alkotásunk állandó s lehetőleg tökéletes volna. Én különben a paragrafusoknak sohasem voltam embere, a lelket kerestem minden intézményben s ameddig hatás köröm terjedt, igyekeztem is lelket önteni minden intézményben; a rágalmak, gyanúsítások, nem riasztottak vissza, az akadályok csak megkétszereztek erőt. Ha némi sikert tudtam elérni kicsiny községünkben, szegényes viszonyaink között, sok keserű tapasztalatok árán: biztat a remény, hogy a szélesebb mezőn is velem lesz az Isten kegyelme s megacélozza izmáimat, szolgálni a közügyet hitfeleink s általában honfitársaink javára. Csak ti legyetek segítők társaim kedves lelkész társak s vállvetve mutassuk meg a világnak, hogy mi valóban a világnak világosságai vagyunk, hogy a pusztában szomjuhozóknak enyhítő forrást tudunk fakasztani a sziklából is s az isteni s felebaráti szeretet magasztos érzésével szívünkben le tudjuk csendesíteni az élet háborgó hullámain.

Sonkád, (Szatmár m.) 1908. jun. 6.

Kocsis József
ref. lelkész.

Az Orle alakuló gyűlése a marosi egyházmegyében.

Megértettük az idők jelét, hogy egyesülésben van az erő és megtámadott létérdekeinket csak ezen az uton menthetjük meg. A várakozás álláspontjáról a cselekvés terére lépünk, midőn június 11-én, Marosvásárhelyen tartott alakuló gyűlésünkön egyhangú lelkesedéssel es egyetértéssel kinyilatkoztattuk, hogy a marosi egyházmegye lelkészi kara „Lelkészegyesület”-té alakul és testületileg belép az Orle-be.

Elnök: Kovács László koronkai lelkész, az ügynek eddig is lelkes barátja, jegyző: Boér Károly székelykövesdi lelkész, országos választmányi tagok: Kovács László elnök és Visky Gyula mezőbándi lelkész.

A marosi egyházmegyei Lelkészegyesület érintetlenül hagyja az egyházkerületi, illetőleg egyházmegyei értekezletet abban a reményben, melyre első alakuló gyűlésünk alkalmával illetékes helyről biztató nyilatkozatot nyertünk, hogy az Értekezlet a közel jövőben tartandó marosvásárhelyi gyűlésén testületileg a megalakuló „Protestáns Szövetség”-be lép.

„Lelkészegyesület”-ünk, Adorján Lajos lelkész indítványára az Orle. nagyérdemű elnökét táviratilag melegen üdvözlö.

Határozottat továbbá, hogy a Lelkészegyesület évenként egyszer (a szükséghez képest többször is) gyűlést tart, melynek tárgysorozatát az elnök állapítja meg. Isten áldása legyen Lelkészegyesületünkön. A községben rejlő erő, a lankadatlan munka, az egy célra törekvés hozza el azt a jobb kort, melyért a minden áldások Adójához buzgó imádság epedez ajkainkon.

Boér Károly a Lelkészegyesület jegyzője.

Magyar Közös Bevásárló Szövetség

könyvelési mintája.

I. Tagsági törzskönyv.

Sorszám	Tag neve	Foglalkozása	L a k h e l y e		Bé l é p é s		Jegyzet
			Megye	Község	Hava	Napja	

II. Pénztár könyv.

Bevétel		Napló szám	Törzskönyv sz.	Kitől, kinek s mi címen	Kiadás	
korona	fill.				korona	fill.

V. Magyar Közös Bevásárló Szövetség szelvényes könyve.

Sorszám 1.	Törzskönyvi szám 1.	Sorszám 1.	Törzskönyvi szám 1
Név : Csia Kálmán foglalkozása ref. lelkész		Név : Csia Kálmán, foglalkozása ref. lelkész	
Megye : Marostorda, töllem vásárolt év 1908. hó szept. nap 15. 50 korona 26 fillér értékű árut.		Megye : Marostorda, töllem vásárolt év 1908. hó szept. nap 15. 50 kor. 26 fillér értékű árut.	
Kelt Kolozsvár N. N. kereskedő, iparos, gyáros		Kelt Kolozsvár N. N. kereskedő, iparos, gyáros.	

Sorszám 2.	Törzskönyvi szám . . .	Sorszám 2.	Törzskönyvi szám . . .
Név		Név :	
Foglalkozás : . . . . . Megye :		Foglalkozás : . . . . . Megye :	
töllem vásárolt év . . hó . . . . . nap		töllem vásárolt év . . hó . . . . . nap	
. . . kor. . . . . fill. értékű árut.		. . . kor. . . . . fill. értékű árut.	
Kelt		Kelt	
	kereskedő, iparos, gyáros.		kereskedő, iparos, gyáros.

A tagok törzskönyve betürendben minden kereskedő, iparos, vagy gyárosnak, ki velünk szerződésre lép a szelvényes könyvvel együtt elismervény mellett átadatik.

Szerződés.

Alantírottak . . . . . megye, községi lakos (kereskedő, iparos, gyáros) és a Magyar Közös Bevásárló Szövetség között a mai napon érdekeink kölcsönös támogatása céljából a következőképpen kötötték:

1. . . . . (kereskedő, iparos, gyáros) üzletem ajánlása céljából hírlapi hirdetésekre a Magyar Közös Bevásárló Szövetségnek évenként . . . . . egyszersmindenkorra kort. adok.

2. A Magyar Közös Bevásárló Szövetség tagjainak vásárlási visszatérítmeny címén az időnként közzendő árjegyzék szerinti árból . . . . . azaz . . . . . százalékot adok, melynek felét minden alkalommal szelvény kísérete mellett a vásárló félnek, felét pedig minden évben decemberben 31-ig a nálam levő szelvényes könyv tanúsága szerint az ügyvezető igazgatónak egy összegben posta útján befizetem.

3. A tagok betűsoros tagsági könyvét s a vásárlási szelvényes könyvet, melyet az ügyvezető igazgató elismervény mellett át ad, megörzöm, s célja szerint pontosan vezetem.

4. Ha ezen kötelezvényben elvállalt köte-

lességemnek eleget nem tennék, vagy a tagok kiszolgálásával jogos panaszra adnék okot: töllem az ügyvezető igazgató a megbízást s vele együtt a szövetkezet könyveit bármikor vissza veheti minden kárpótlás nélkül, s róla a tagokat hírlapilag értesítheti.

5. A Magyar Közös Bevásárló Szövetség . . . . . (kereskedőt, iparost, gyarost) míg bizalmát bírja, erkölcsi súlyával támogatni fogja s tagjainak hírlapilag mint megbízható (kereskedőt, iparost, gyarost) ajánlja s könyveiben nyilván tartja.

6. Az ezen szerződésből származható bármilyen perben a Magyar Közös Bevásárló Szövetség igazgatósága mint becsületbírósaág dönt.

Mely szerződés felolvastatván és megmagyaráztatván mindkét fél által két példányban aláíratott.

Kelt . . . . . megye . . . . . községváros

Előttünk :

vm., város, keresk. ip. gyáros

M. K. Bevásárló Szövetkezet

ügyvezető igazgató.

VEGYESEK.

— **A marosi egyházmegyéből.** Az O. R. L. E. elnökehez a következő sürgöny érkezett: „A mai napon megalakult marosi egyházmegyei lelkészegyesület szívélyesen üdvözl. Mint országos elnökünknek kitartást és munkádra Isten áldását kérjük. Kovács elnök.“

— **Megnyugtatóására** azoknak, a kiket a gróf Apponyi kijelentései nyugtalanítanak s a közel jövő kilátásával szemben sürgős állásfoglalás szükségét hangoztatják, tudomásul adjuk, hogy mielőtt az egyházpolitikai nagy függő kérdések: az 1848. XX. t.-c. végrehajtása, a katolikus autonomia, kongrua, lelkészek fizetés rendezése a törvényhozás elé kerülnének, még idejében össze fog hivatni az Országos Lelkészegyesület kongresszusa és bizonyára össze fog hivatni — már a megalakulás szüksége miatt is — az Evangéliomi Szövetség gyűlése is. Lesz tehát módjában a református papság és az egész liberális közvélemény szervének is véleményt nyilvánítani és állást foglalni a nagyfontosságú aktuális kérdésekben. Felelősség alatt szolgálunk. Legyenek megnyugtatóva mindazok, a kiket illet, hogy minden esemény ébren talál; nem kockáztatunk, de nem is késlekedünk. Cselekedeteink a szó, toll és szervezés. Fegyveres erővel az ellenség rajta nem üthetünk. A mozgalom, melyet vezetünk szellemi, nem fizikai. Cselekedetei azonban a szellemi életnek is vannak.
Dr. Baltazár Dezső elnök.

— **A „Kálvin-Szövetség“** folyó hó 16-án Budapesten, a református főgimnázium dísztermében tartotta meg közgyűlését. Targysorozata volt: 1. Jelentés az alapszabályok jóváhagyásáról. 2. Jelentés a tagokról és az eddigi eredményekről. (Előadó: pálóczy Horváth Zoltán dr.) 3. A szövetség végleges megalakítása. 4. Indítványok tárgyalása. 5. Dr. Bernáth István orsz. képviselő előadása „Keresztyén lélek“ címmel.

Magyar Közös Bevásárló Szövetkezet.

Egy közös bevásárló szövetkezet van alakulóban, melynek élén a magyar kálvinista papság országos egyesületének választmányja áll; de tagja lehet mindenki nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül.

A kereskedők, iparosok, gyárosok közül fenhatósága által válogatja ki a céljának legmegfelelebbeket. Célja pedig a szolid kereskedelem s magyarhoni ipar tömeges pártolása által a nagy fogyasztó közönség érdekeinek a megvédelmzése.

Alantírott a szervezéssel meglevén bizva, felhívom a kereskedő és iparos világ figyelmét e nagyhorderejű szervezkedésre.

Sonkád, (Szatmár m.)

Kocsis József
ref. lelkész.

Felelős szerkesztő: **Dr. Ferenczy Gyula.**

KÉSZIT:

Táblázatokat,
Alapszabályokat,
Könyveket,
Báli meghívókat,
Műveket,
Névjegyeket,
Lapokat.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

könyvnyomdája

Debrecen, Nyomtató-utca 9. szám.

KÉSZIT:

Röpiratokat,
Adó könyvecskéket,
Termény-Pénz-, Magtárkezelési ivateket,
Eljegyzési- és Lakodalmi kártyákat

Faragó György (Debreceni Protestáns Lap) könyvnyomdája Debrecen.